

Regeringen
Utbildningsdepartementet

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Pär Brännström
08-563 085 29
par.brannstrom@hsv.se

BESLUT
2010-12-21
Reg.nr 641-5497-09

Yttrande över Ersta Sköndal högskolas ansökan om tillstånd att utfärda masterexamen i socialt arbete

Högskoleverket rekommenderar regeringen att bevilja Ersta Sköndal högskola tillstånd att utfärda masterexamen inom området socialt arbete.

Ärendet

Den 15 oktober 2009 ansökte Ersta Sköndal högskola hos regeringen om tillstånd att utfärda masterexamen inom området socialt arbete. Efter önskemål från högskolan och godkännande från Högskoleverket har platsbesöket genomförts under hösten istället för under våren 2010.

Den 15 december 2009 ifrågasatte Högskoleverket examenstillståndet för socionomexamen vid Ersta Sköndal högskola. Detta har beaktats vid den här examenstillståndsprövningen.

Underlaget för bedömning har varit högskolans ansökan med bilagor samt den information som framkommit vid platsbesöket den 6 oktober 2010.

För bedömningen utsåg Högskoleverket följande sakkunniga: Peter Dellgran, professor, Göteborgs universitet och Stina Johansson, professor, Umeå universitet.

Bedömning

Bedömningen har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de aspekter och kriterier som Högskoleverket har utarbetat i *Högskoleverkets anvisningar vid prövning av masterexamensrätt – för ansökan senast den 15 oktober 2009*, reg. nr 643-2687-08. De sakkunnigas utlåtande med förslag till beslut bifogas. Högskoleverket instämmer i de sakkunnigas bedömning.

Högskoleverkets rekommendation till regeringen

Högskoleverket rekommenderar regeringen att bevilja Ersta Sköndal högskola tillstånd att utfärda masterexamen inom området socialt arbete.

Beslut i ärendet har tagits av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Pär Brännström i närvaro av stabschefen Lennart Ståhle och avdelningschefen Magnus Hjort.

Lars Haikola

Pär Brännström

Sakkunniggruppens yttrande

Ansökan om tillstånd att ge masterexamen i socialt arbete vid Ersta Sköndal högskola

Sakkunniga:

Stina Johansson, professor i socialt arbete vid Umeå universitet

Peter Dellgran, professor i socialt arbete vid Göteborgs universitet

Sakkunnigas förslag till beslut:

Beviljande

Område för examenstillstånd

Ersta Sköndals Högskola (ESH) ansöker om rätten att utfärda masterexamen i socialt arbete med inriktning mot verksamhetsanalys och verksamhetsutveckling. Den sökta examensrätten gäller för området socialt arbete, vilket också är benämningen på huvudområdet och den planerade masterexamen. Områdets omfattning och avgränsning är rimlig och ändamålsenlig. Grundläggande behörighet till den planerade utbildningen är kandidatexamen i socialt arbete eller motsvarande.

Sammanfattande omdöme: Vi finner att aspekten område för examenstillstånd är tillfredställande.

Resurser

Lärarkompetens och lärarkapacitet.

Vid institutionen för socialt arbete vid ESH finns motsvarande 15,1 heltidsekvivalenter anställda, varav motsvarande 11,3 heltidsekvivalenter har disputerat (75 procent) och motsvarande 7,7 heltidsekvivalenter har disputerat i socialt arbete (51 procent). Det finns 5 docentkompetenta lektorer i kollegiet. Därutöver en professor emeritus i socialt arbete med 60 procent tjänstgöring och en gästprofessor anställd på 10 procent. Vår bedömning är att lärarkompetensen och lärarkapaciteten i det planerade mastersprogrammet är hög. Vid institutionen för socialt arbete finns ett docentprogram där man erbjuder mentorskap och utbildning i vilka förväntningar organisationen kan ställa på en docentkompetent person. Flera personer är på väg mot docentkompetens. I planerna ligger också att anställa ytterligare en professor i socialt arbete med inriktning mot verksamhetsutveckling, en plan som inte påverkar denna ansökan.

Vid ESH finns enheten för forskning om det civila samhället som främst gör forskningsinsatser åt den ideella sektorn, men även åt den offentliga sektorn. Enheten har fungerat som en motor i den vetenskapliga kompetensutvecklingen mot området verksamhetsanalys och verksamhetsutveckling och flera av de lärare som ska undervisa på masterprogrammet bedriver också egen forskning vid enheten för forskning om det civila samhället.

Alla vars anställning sträcker sig längre än ett år har rätt till kompetensutveckling. För detta har medel fonderats för omfördelning mellan undervisning och forskning eller pedagogiskt utvecklingsarbete, studieresor eller andra kostnader för kompetensutveckling. Medel fördelas efter

ansökan från medarbetarna och beslut fattas av rektor. De fonderade medlen används till exempel till stöd för att starta utvecklingsprocesser som i ett senare skede kan resultera i större projekt.

Den vetenskapliga publiceringen från ESH är omfattande och innebär för många anställda publiceringar i rapportform med enbart intern bedömning, medan andra publicerar sig i internationella och nationella tidskrifter och böcker som kräver extern och anonym bedömning. Vid platsbesöket menade man vid högskolan att publicering i rapportform speglar en stor och relevant del av kunskaps- och kompetensutvecklingen inom området verksamhetsanalys och verksamhetsutveckling. Vi delar den bedömningen.

Infrastruktur

Vid ESH finns fyra institutioner varav institutionen för socialt arbete är en. Sedan 2006 är högskolan en egen juridisk person med egen bolagsstyrelse och en utbildnings- och forskningsstyrelse. Rektor är föredragande i bolagsstyrelsen och föredragande i utbildnings- och forskningsstyrelsen. Styrelsen fattar beslut om budget, verksamhetsplan och årsredovisning samt organisatoriska förändringar.

För närvarande finns två socionomprogram, ett med inriktning mot etik och livsåskådning och ett med inriktning mot äldreomsorg och som ges tillsammans med institutionen för vårdvetenskap. När platsbesöket genomförs pågår ett utvecklingsarbete mot en generalistutbildning med ett intag och specialisering först på slutet av utbildningen. Dessutom ges ett magisterprogram med totalt 30 platser i socialt arbete.

Ekonomiska förutsättningar

Inga statliga forskningsmedel finns, utan externa forskningsmedel är den enda möjligheten att skaffa forskningsutrymme. Nyligen har ett avtal slutits med Bräcke diakoni, som blir delägare i ESH och skjuter till medel. En professor i verksamhetsutveckling ska kallas till ESH. Ett avtal med FoU Södertörn är också på gång. FoU Södertörn ägs av åtta kommuner söder om Stockholm: Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nacka, Nynäshamn, Södertälje, Tyresö och Värmdö. Ytterligare en kommun, Salem, har tecknat avtal för samarbete kring forskningsfrågor och utbildning. För det planerade masterprogrammet kommer ESH att ansöka om en utökning av det statliga utbildningsuppdraget med 30 platser per år. Examinationen från magisterprogrammet gör att man har anledning att vara skeptisk mot möjligheten att fylla platserna. Men vid platsbesöket redogörs för en rad olika samarbeten med närliggande kommuner som skulle kunna säkra tillströmningen av studenter till programmet. Också utvecklingen av socionomprogrammet, som vid tillfället för platsbesöket är ifrågasatt, är avgörande för mastersprogrammets ekonomiska överlevnad.

Sammanfattande omdöme: Vår bedömning är att ESH utifrån lärarkompetens och lärarkapacitet, infrastruktur och ekonomi har tillfredsställande förutsättningar att bedriva ett mastersprogram i socialt arbete.

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

ESH har ingen egen utbildning på forskarnivå inom socialt arbete, men har ett väl utvecklat samarbete med flera universitet som erbjuder samarbete kring forskarutbildning av flera doktorander vid institutionen för socialt arbete/enheten för forskning om det civila samhället. Samarbete finns med Högskolan i Jönköping, Karolinska institutet, Linnéuniversitetet, Stockholms universitet och Åbo akademi. Forsknings-samarbete, förutom samarbete om utbildning på

forskarnivå, finns med enheten för forskning om det civila samhället. Vid sidan av enheten för forskning om det civila samhället finns under uppbyggnad nätverk och uppdrag kopplade till det kunskapsområde som mastersansökan avser: verksamhetsanalys och verksamhetsutveckling.

Samtliga lektorer undervisar, handleder och examinerar.

Sammanfattande omdöme: Vår bedömning är att ESH har en nära anknytning till utbildning på forskarnivå och såväl forskningsmiljön som forskarutbildningsnivån är tillfredsställande.

Utbildningens utformning

Det aktuella programmet benämns *Masterprogram i socialt arbete med inriktning mot verksamhetsanalys och -utveckling*. Programmets första år består av fyra obligatoriska kurser om vardera 15 hp. Två av dessa har en specifik inriktning mot just verksamhetsanalys och -utveckling. Den första har en något mer teoretisk orientering medan den andra syftar till kunskapsmässig fördjupning genom anknytning till valda praktikfall. Mellan dessa två kurser har man lagt en kurs om vetenskapsteori och forskningsmetoder i socialt arbete. Det första året avslutas med kursen *Medborgare, brukare och delaktighet i socialt arbete – ett kritiskt perspektiv*. Programmets andra år inleds med två valbara kurser om vardera 10 hp. Vid institutionen erbjuds tre av dessa valbara kurser: *Trust, Den forskande praktikern – uppföljning av sociala insatser* samt *Utredningsarbete vid sociala insatser för barn och ungdomar*. År 2 består därutöver av dels en organisationsteoretisk inriktad kurs (*Organisation och ledarskap i verksamhetsutveckling*, 10 hp), dels examensarbete om 30 hp. Den sistnämnda kursen innehåller också en del undervisning om forskningsmetod.

Det finns en del randanmärkningar att göra när det gäller enskilda kursers innehåll och litteratur. Så kan man till exempel sakna ytterligare inslag av ekonomistyrning och ekonomisystem som är en viktig del i, och ger förutsättningar för, alla organisationer och all verksamhetsutveckling. Det hade enligt vår mening därtill varit möjligt att utöka inslaget av, och utrymmet för, organisationslitteratur. Den sistnämnda domineras vidare av anglosaxisk litteratur. Men det är å andra sidan ett problem och en utmaning för all svensk utbildning som rör människobehandlande organisationer och professioner att hitta relevant och bra litteratur som fångar svenska förhållanden. Programmet har i sin nuvarande utformning relativt tydlig orientering mot verksamhetsutveckling med avseende på metodutveckling. Sammantaget väger inte dessa synpunkter särskilt tungt i våra bedömningar utan har väl snarast att göra med hur programmet saluförs och presenteras för presumtiva studenter.

Programmet framstår i allt väsentligt som genomtänkt, sammanhängande, välstrukturerat och väl disponerat. Både när det gäller programmets centrala tema och forskningsmetod går det att utläsa en progression inom själva utbildningen. Även om vi inte har haft tillgång till något underlag vad det gäller socionomutbildningen eller befintligt magisterprogram vid ESH, torde enligt vår bedömning kravet om progression i förhållande till dessa två nivåer dessutom vara tillgodosett. Det finns vidare ingen anledning att betvivla att det aktuella masterprogrammet kommer att utveckla studenternas förmåga att i nationella och internationella sammanhang redogöra för och diskutera vetenskapliga frågeställningar med relevans för programmets kunskapsområde. Som redan nämnts så är utbildningen i hög grad forskningsanknuten. Detta sker dels genom att en del litteratur består av forskningstexter framtagna vid ESH, dels att undervisande lärare bedriver egen forskning, antingen vid institutionen eller vid enheten för forskning om civilsamhället. Enligt vår bedömning kommer

också examensordningens och högskolelagens mål när det gäller studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet att uppnås.

Sammanfattande omdöme: Vår bedömning är att utbildningens utformning är tillfredsställande.

Säkring av kvalitet

ESH antog under våren 2010 en kvalitetspolicy för 2010 - 2013 och en kvalitetsplan för högskolan. Därtill har institutionen för socialt arbete upprättat en särskild och mer detaljerad plan för att genom ett antal olika kvalitetsprojekt utveckla det löpande arbetet med att upprätthålla och stärka kvaliteten i institutionens utbildning och forskning. I detta ingår att förtydliga och utveckla nuvarande organisering och rutiner för kvalitetsarbetet. I såväl högskolans policy som institutionens plan tydliggörs bland annat ansvarsfördelningen när det gäller kvalitetsarbetet. Under vårt platsbesök framgick dessutom att alla personalgrupper har varit involverade i arbetet med framtagningen av nya och reviderade styrdokument.

Utbildningsplanen för det aktuella masterprogrammet följer i likhet med kursplanerna högskoleförordningen och innehåller mål som utarbetats i enlighet med examensordningen och högskolelagen.

Sammanfattande omdöme: Vår bedömning är att säkringen av utbildningens kvalitet är tillfredsställande.

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag om beslut

Med hänvisning till ovanstående i huvudsak positiva bedömning när det gäller lärarkompetens och lärarkapacitet, infrastruktur, ekonomiska förutsättningar att genomföra utbildningen, forskningsanknytning, utbildningens utformning samt dess kvalitetssäkring vill vi tillstyrka att Högskoleverket bifaller Ersta Sköndal högskolas ansökan om rätt att utfärda mastersexamen inom området socialt arbete.

Göteborg och Umeå den 20 oktober 2010

Peter Dellgran, professor

Göteborgs universitet

Stina Johansson, professor

Umeå universitet